

Dokument ta' sessjoni

A9-0392/2023

4.12.2023

RAPPORT

dwar l-implimentazzjoni tal-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri 2021-2027 - l-involviment u l-partecipazzjoni taċ-ċittadini (2023/2004(INI))

Kumitat għall-Kultura u l-Edukazzjoni

Rapporteur: Łukasz Kohut

WERREJ

Paġna

NOTA SPJEGATTIVA – SOMMARJU TAL-FATTI U S-SEJBIET	3
MOZZJONI GHAL RIŻOLUZZJONI TAL-PARLAMENT EWROPEW	13
ANNESS: ENTITAJIET JEW PERSUNI LI R-RAPPOREUR IRČIEVA KONTRIBUT MINGHANDHOM	20
INFORMAZZJONI DWAR L-ADOZZJONI FIL-KUMITAT RESPONSABBLI	21
VOTAZZJONI FINALI B'SEJHA TAL-ISMIJET FIL-KUMITAT RESPONSABBLI	22

NOTA SPJEGATTIVA – SOMMARJU TAL-FATTI U S-SEJBIET

Unjoni bbażata fuq id-demokrazija, l-ugwaljanza, id-drittijiet u l-valuri

L-ambjent politiku, ekonomiku u soċjali kumpless u li qed jinbidel malajr tal-Unjoni Ewropea jirrikjedi risponsi ta' politika b'saħħithom, orjentati lejn ir-riżultati u bbażati fuq l-evidenza li jiffukaw fuq iċ-ċittadini u bbażati fuq id-demokrazija, id-drittijiet u l-valuri tal-ugwaljanza.

F'dan l-isfond kumpless, il-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri (CERV) tnieda fl-2021 u nholoq flimkien mal-Programm 2021-2027 dwar il-Ġustizzja fl-ambitu tal-Fond għall-Ġustizzja, għad-Drittijiet u għall-Valuri biex jippromwovi d-drittijiet u l-valuri mnaqqxa fit-Trattati.

Il-Programm 2021-2027 dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri (CERV) jipprovdi finanzjament għall-involviment taċ-ċittadini, filwaqt li jippromwovi l-ugwaljanza għal kulħadd u jimplimenta d-drittijiet u l-valuri tal-UE. Għandu l-għan li jipproteġi u jippromwovi d-drittijiet u l-valuri mnaqqxa fit-Trattati tal-UE, fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea (il-“Karta”) u fil-konvenzjonijiet internazzjonali applikabbi dwar id-drittijiet tal-bniedem. Dan jagħmlu billi jappoġġja l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà civili (OSČ) u partijiet ikkonċernati oħra attivi fil-livell lokali, reġjonali, nazzjonali u tranżnazzjonali, u jheġġeg il-partecipazzjoni civika u demokratika. Dan jgħin biex jiġu sostnuti u žviluppati aktar soċjetajiet miftuha, ibbażati fuq id-drittijiet, demokratici, ugwali u inkluživi bbażati fuq l-istat tad-dritt. Jagħti attenzjoni partikolari biex jinkoragġixxi l-partecipazzjoni tal-organizzazzjonijiet nazzjonali, reġjonali u lokali tas-soċjetà civili.

Il-programm, li huwa mqassam f'erba' linji ta' attivitā, ifittem li:

1. jipproteġi u jippromwovi l-valuri tal-Unjoni (il-linja ta' valuri tal-Unjoni);
2. jippromwovi d-drittijiet, in-nondiskriminazzjoni u l-ugwaljanza, inkluż l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, u l-progress tal-integrazzjoni ta' kwistjonijiet ta' ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-integrazzjoni tan-nondiskriminazzjoni (il-linja għall-ugwaljanza, id-drittijiet u l-ugwaljanza bejn il-ġeneri);
3. jippromwovi l-involviment u l-partecipazzjoni taċ-ċittadini fil-ħajja demokratika tal-Unjoni, u l-iskambji bejn il-popli ta' Stati Membri differenti, u jżid l-gharfiex dwar l-istorja Ewropea komuni tagħhom (il-linja għall-involviment u l-partecipazzjoni taċ-ċittadini);
4. jipprevjeni u jiġgieled il-vjolenza abbażi tal-ġeneru u l-vjolenza kontra t-tfal (il-linja Daphne).

Skont ftehim bejn il-kumitat, il-Kumitat CULT għandu r-responsabbiltà unika għal-Linja 3 - il-promozzjoni tal-involviment u tal-partecipazzjoni taċ-ċittadini fil-ħajja demokratika tal-Unjoni, u l-iskambji bejn il-popli ta' Stati Membri differenti, u s-sensibilizzazzjoni dwar l-istorja Ewropea komuni tagħhom (il-linja għall-involviment u l-partecipazzjoni taċ-ċittadini). Għalhekk, dan ir-rapport ta' implementazzjoni se jiffoka l-aktar fuq il-Linja 3 tal-programm CERV.

CERV – programm ġdid tal-UE

Il-programm CERV huwa s-suċċessur ta' żewġ programmi tal-UE – il-Programm 2014-2020 ta' Drittijiet, Ugwaljanza u Ċittadinanza (REC) u l-Programm Ewropa għaċ-Ċittadini 2014-2020. Il-Parti 3 ta' CERV tiġib flimkien il-biċċa l-kbira tal-elementi taċ-ċittadinanza taż-żewġ programmi predeċessuri.

Fl-2020, il-Kummissjoni Ewropea pproponiet li dawn iż-żewġ programmi jingħaqdu fi programm wieħed. Dan kien mod kif jiġi rikonoxxut li n-natura frammentata u r-riżorsi limitati tal-programmi predeċessuri llimitaw il-kapaċitā ta' rispons għal sfidi ġoddha u emergenti. Dan huwa partikolarment il-każ fi żminijiet meta l-movimenti emergenti kienu qed jikkontestaw l-idea ta' soċjetajiet miftuħa, inkluživi, koezivi u demokratici, li b'mod ġenerali qed jiġi jid-drittijiet minn-nat. Dan min-naħha tiegħi jippermetti li jinbena mod ta' għajxien flimkien fejn tirrenja t-tolleranza. Sar progress fl-iż-ġiġi li ċ-ċittadini jkunu konxji tad-drittijiet tagħhom kif ukoll tal-benefiċċċi taċ-ċittadinanza tal-UE, biex jiġi mħegġeġ livell akbar ta' parteċipazzjoni fil-ħajja politika u fis-soċjetà, u biex ikun hemm fehim ahjar tal-Unjoni, l-istorja, il-wirt kulturali u d-diversità tagħha. Dawk id-drittijiet jinsabu fit-Trattati: b'mod partikolari d-dispożizzjonijiet komuni (l-Artikolu 2 dwar il-valuri u l-Artikolu 3 dwar l-objettivi, l-Artikolu 6 dwar il-Karta tad-Drittijiet Fundamentali, u fid-dispożizzjonijiet dwar il-principji demokratici, l-Artikoli 10 u 11 dwar il-parteċipazzjoni demokratika u d-djalogu civili), kif ukoll l-artikoli ta' implimentazzjoni bhala parti mid-dispożizzjonijiet dwar in-nondiskriminazzjoni u ċ-ċittadinanza (l-Artikoli 10 u 19 u 20 sa 25) qed jistabbilixxu ċ-ċittadinanza tal-Unjoni li għaliha huma intitolati l-persuni kollha li għandhom iċ-ċitadinanza ta' Stat Membru. It-Trattati jelenkaw ukoll id-drittijiet u d-dmirijiet ewlenin taċ-ċittadinanza tal-Unjoni (l-Artikolu 20 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE)¹ u l-Artikolu 9 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE).

Harsa ġenerali lejn il-Programm CERV u l-Linja 3 tiegħu “L-involviment u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini”

Bil-programm CERV il-ġdid l-ambizzjoni tal-Kummissjoni kienet li tippromwovi aktar il-valuri minquxa fit-Trattati, il-Karta [tal-UE] [tad-Drittijiet Fundamentali] u fil-konvenzjonijiet internazzjonali applikabbli dwar id-drittijiet tal-bniedem, b'mod partikolari billi tappoġġja l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà civili (OSČ) u partijiet ikkonċernati oħra attivi fil-livell lokali, regionali, nazjonali u tranżnazzjonali, u billi theġġeġ il-parteċipazzjoni civila u demokratika, sabiex jiġu sostnuti u jkomplu jiżviluppaw soċjetajiet miftuħa, ibbażati fuq id-drittijiet, demokratici, ugħali u inkluživi li huma bbażzati fuq l-istat tad-dritt².

L-objettiv speċifiku prevalent għal-Linja 3 – il-linja tal-involviment u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini – huwa li tipromwovi l-involviment u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini fil-ħajja tal-Unjoni Ewropea. Dan ikompli jinqasam fi tliet objettivi sekondarji oħra specifiċi għal-Linja 3, li għandhom³:

- jappoġġjaw proġetti li għandhom l-għan li jfakkru l-mumenti li jiddefinixxu l-istorja

¹ L-Istati Membri, “Verżjoni konsolidata tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea”, 7 ta’ Ġunju 2016

² Ir-Regolament (UE) 2021/692 (ir-Regolament CERV), l-Artikolu 2(1)

³ Ir-Regolament (UE) 2021/692 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-28 ta’ April 2021 li jistabbilixxi l-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugħwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri u li jħassar ir-Regolament (UE) Nru 1381/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u r-Regolament tal-Kunsill (UE) Nru 390/2014, Artikolu 5

Ewropea moderna, bħat-teħid tal-poter ta' reġimi diplomatiċi u totalitarji, u proġetti li għandhom l-għan li jżidu l-ġħarfien taċ-ċittadini Ewropej dwar l-istorja, il-kultura, il-wirt kulturali u l-valuri komuni tagħhom, u b'hekk itejbu l-fehim tagħhom tal-Unjoni u tal-importanza ta' fehim u tolleranza reċiproċi;

- jippromwovu l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini u tal-assocjazzjonijiet rappreżentattivi, u l-kontribut tagħhom għall-ħajja demokratika u ċivika tal-Unjoni billi jippermettilhom li jsemmgħu fehmiethom fl-oqsma kollha tal-azzjoni tal-Unjoni u jiskambjawhom pubblikament;
- jipromwovu l-iskambji bejn iċ-ċittadini minn pajjiżi differenti, b'mod partikolari permezz ta' ġemellaġġ bejn l-iblet u networks ta' bliest, sabiex ikunu jistgħu jesperjenzaw b'mod prattiku r-rikkezza u d-diversità tal-wirt komuni tal-Unjoni.

L-objettivi tal-Linja 3 (u tal-programm CERV) jintlahqu permezz ta' għotjet għal azzjoni lil proġetti, għotjet operattivi lis-soċjetà ċivili (iffinanzjati fl-ambitu tal-linjal “valuri tal-Unjoni”, u attivitajiet ta’ akkwist u komunikazzjoni mill-Kummissjoni Ewropea (din il-firxa ta’ attivitajiet tapplika għal-linji kollha). L-attivitajiet, li l-Kummissjoni tiffinanzja, jinkludu punti ta’ kuntatt nazzjonali fl-Istati Membri. Il-punti ta’ kuntatt nazzjonali huma kkunsidrati bhala innovazzjoni fil-programm CERV, peress li kienu jeżistu fil-Programm Ewropa għaċ-Ċittadini iżda mhux fil-programm REC.

Innovazzjoni fil-programm CERV 2021-2027 hija l-ħolqien tal-Grupp ta’ DIALOGU ĊIVILI biex jiġi r-ġusti u r-ġewwa. F’Mejju 2021 saret Ĝimgħa ta’ DIALOGU ta’ CERV biex jitnieda l-programm.

Bhalissa, il-programm CERV jiffinanzja biss proġetti fl-Istati Membri tal-UE. Sitt pajjiżi aderenti, kandidati u kandidati potenzjali esprimew interess li jissieħbu fil-programm, iżda dan għadu ma ġiex ifformalizzat. Dawn il-pajjiżi huma l-Albanija, il-Božnija-Herzegovina, il-Kosovo, il-Montenegro, is-Serbja u l-Ukrajna.

L-aspetti ta’ politika tal-implimentazzjoni huma r-responsabbiltà tad-Direttorat Generali tal-Kummissjoni Ewropea għall-ġustizzja u l-Konsumaturi (DG JUST). Il-process tas-sejħha u tal-finanzjament huwa ġestit mill-EACEA, l-Agenzija Eżekuttiva Ewropea għall-Edukazzjoni u l-Kultura.

Il-baġit totali għall-programm CERV 2021-2027 huwa **ta’ EUR 641 710 000 fi prezziżiet attwali flimkien ma’ “żieda” mill-multi li l-Kummissjoni Ewropea tiġbor ta’ EUR 800 000 000**, jiġifieri aktar mill-baġit per se, għalkemm l-ammont huwa bil-prezzijiet tal-2018. Minn dan, madwar EUR 357 000 000 **huma disponibbi għal-Linjal 3**. Mill-inqas 65 % tal-finanzjament għandu jiġi allokat għall-parteċipazzjoni demokratika u 15 % għall-attivitajiet ta’ tifkira⁴.

L-implimentazzjoni ta’ CERV hija bbażata fuq programmi ta’ hidma ta’ sentejn. Din hija innovazzjoni meta mqabbla mal-programmi predeċessuri li hadmu bi programmi annwali. L-ġhan huwa li l-partijiet ikkonċernati jingħataw viżibbiltà ahjar tal-prioritajiet u tas-sejħiet għal proposti li ġejjin, u b'hekk jiġi aġevolat l-ippjanar tagħhom. Il-baġits għall-ewwel erba’

⁴ Hijha permessa devjazzjoni minn dawn il-perċentwali ta’ 10 punti perċentwali.

snin taċ-ċiklu attwali jinsabu fit-Tabella 17. Il-baġit baxx għall-2021 meta mqabbel ma' snin oħra huwa minħabba li ż-“żieda” mill-multi ġiet miżjuda biss mal-programm fl-2022. Il-programmi ta' hidma jistabbilixxu wkoll prioritajiet annwali u jiddeskrivu l-kontenut tas-sejhiet li ġejjin. Hemm bidliet perċettibbli fl-enfasi minn sena ghall-oħra biex jiġu indirizzati aħjar il-ħtiġijiet fil-prattika filwaqt li xorta tiġi żgurata l-kontinwitā fil-prioritajiet ta' politika, eż. enfasi fl-2021-2022⁵ fuq l-impatt tal-COVID-19 u fuq proġetti li ħarsu 'l quddiem lejn l-elezzjonijiet Ewropej tal-2024. Fl-2021-2022, in-networks tal-ibliet gew imheġġa jipproponu modi biex tiżdied il-partecipazzjoni fl-elezzjonijiet Ewropej li jmiss u biex il-kandidati jsiru aktar inkluživi. Fl-2023-2024⁶, isiru referenzi għall-wirt tal-kolonjalizmu u l-migrazzjonijiet tranżnazzjonali, stampa bbilanċjata bejn il-ġeneri f'dik li hija l-istorja, u r-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni dwar il-protezzjoni tal-ġurnalisti u tad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem li jinvolvu ruħhom fil-partecipazzjoni pubblika minn proċedimenti tal-qorti manifestament bla baži jew abbuživi⁷ li ma kinux inkluži fil-programm ta' hidma preċedenti.

Il-Programm ta' Hidma għall-2023-2024 jara l-ewwel sejha għall-involviment ċiviku tat-tfal b'sejha biex “jiġu mheġġa l-involviment u l-partecipazzjoni tat-tfal fil-ħajja politika u demokratika.” Il-klima u l-ambjent, inkluži l-kwistjonijiet relatati mal-enerġija, se jitqiesu fi proposti dwar il-ġemellaġġ bejn l-ibliet u n-networks tal-ibliet. F'din il-linja, il-Programm ta' Hidma tal-2023-2024 jenfasizza wkoll il-Premju tal-Kapitali Ewropej tal-Inkluzjoni u d-Diversità li jirrikoxxi l-hidma li saret mill-ibliet, mill-ibliet zghar jew mir-reġjuni fl-Ewropa biex tiġi promossa l-inklužjoni u jinħolqu soċjetajiet mingħajr diskriminazzjoni.

Peress li d-dewmien fl-adozzjoni tal-QFP 2021-2027 kien magħruf, is-servizzi fid-DG JUST antcipaw u għamlu t-thejjijiet kollha għat-tnejha tal-programm b'mod parallel (dan huwa wkoll il-każ ta' ħafna programmi komunitarji oħra – eż. Erasmus +; Korp ta' Solidarjetà) b'mod li l-ewwel sejħiet għall-proposti kienu digħi tnedew f'April 2021. Il-fatt li hemm biss ftit proġetti li tlestell huwa minħabba t-tul tal-ħajja tal-proġetti, li l-biċċa l-kbira tagħħom ilhom għaddejjin għal sentejn, xi whud sahansitra aktar. Dan minbarra l-fatt li sejha għall-proposti nnifisha tieħu ż-żmien (xi xhur biex tapplika, imbagħad evalwazzjoni, imbagħad thejjija tal-ftehimiet ta' għotja). Għalhekk, irridu nirrikonox Xu li l-Programm jinsab fl-istadji bikrija tal-implementazzjoni, li jista' jispjega parżjalment li kien hemm biss għadd żgħir ta' proġetti li tlestell fil-Linja 3. Madankollu, l-ghadd spċificu ta' proġetti kompluti bħalissa muħwiex aċċessibbli. Barra minn hekk, il-Kummissjoni Ewropea ssottolinjat li ma hemmx biżżejjed rapporti finali mill-benefiċjarji biex jevalwaw b'mod preċiż ir-riżultati, spċjalment f'livell ta' linja spċificika.

⁵ C(2021) 2583 final, “COMMISSION IMPLEMENTING DECISION of 19.4.2021 on the Financing of the Citizens, Equality, Rights and Values Programme and the Adoption of the Multiannual Work Programme for 2021-2022” (ID-DECIJONI TA’ IMPLEMENTAZZJONI TAL-KUMMISSJONI tad-19 ta’ April 2021 dwar il-Finanzjament tal-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri u l-adozzjoni tal-Programm ta’ Hidma Pluriennali għall-2021-2022), 2021

⁶ C(2022) 8588 final, “COMMISSION IMPLEMENTING DECISION of 1.12.2022 on the Financing of the Citizens, Equality, Rights and Values Programme and the Adoption of the Multiannual Work Programme for 2023-2024” (ID-DECIJONI TA’ IMPLEMENTAZZJONI TAL-KUMMISSJONI tal-1 ta’ Dicembru 2022 dwar il-Finanzjament tal-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri u l-adozzjoni tal-Programm ta’ Hidma Pluriennali għall-2023-2024), 2022

⁷ Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2022/758 tas-27 ta’ April 2022 dwar il-protezzjoni tal-ġurnalisti u tad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem li jinvolvu ruħhom fil-partecipazzjoni pubblika minn proċedimenti tal-qorti manifestament bla baži jew abbuživi (“Kawżi strategiċi kontra l-partecipazzjoni pubblika”) (GU L 138, 17.5.2022, p. 30).

Il-punti ta' kuntatt tal-programm fl-Istati Membri huma disponibbli biex ixerrdu informazzjoni dwar il-programm u jgħinu fil-mistoqsijiet. Huma responsabbli biex jipprovdu gwida imparżjali, informazzjoni prattika u assistenza lill-applikanti, lill-partijiet ikkonċernati u lill-benefiċjarji, inkluż dwar il-proċedura ta' applikazzjoni, it-tixrid ta' informazzjoni faċli għall-utent u r-riżultati tal-programmi, u l-mistoqsijiet għas-shab, it-taħrif u l-formalitajiet. Madankollu, ma hemm l-ebda obbligu għal Stat Membru li jistabbilixxi punt ta' kuntatt u 17 biss kienu għamlu dan sa Mejju 2022. L-Istati Membri mingħajr punt ta' kuntatt f'dik id-data kienu l-Belġju, il-Bulgarija, il-Grecja, id-Danimarka, l-Ungjerija, l-Irlanda, l-Italja, Malta, il-Polonja u s-Slovakkja. Madankollu, skont id-data mill-EACEA, fi Frar 2023 kien hemm 18-il punt ta' kuntatt⁸.

Fir-rigward tal-monitoraġġ tal-programm, hemm indikaturi ta' monitoraġġ komuni għal-linji kollha u dawn huma stabbiliti fir-Regolament dwar il-Programm⁹. Hemm ukoll Indikatur Ewlieni tal-Prestazzjoni għad-DG JUST stabbilit mill-Ewrobarometru relatat mal-objettivi tal-Linja 3, jiġifieri l-Perċezzjoni taċ-ċittadini dwar il-partecipazzjoni demokratika, “il-vuċi tiegħi tghodd”. L-għan huwa li jiżdied il-perċentwal ta' 48 % tal-2019¹⁰.

Fir-rigward tad-data kwantitattiva dwar l-implementazzjoni, id-data mill-2021 tipprovd xi informazzjoni ulterjuri dwar l-istat attwali tal-programm CERV.

Bejn l-2021 u l-2022, kien hemm 26 sejħa għal proposti. Minn 2 675 proposta li waslu, 814 (30 %) kienu għal-Linja 3 - involviment u partecipazzjoni taċ-ċittadini, li minnhom 451 kienu ta' success. Dan jikkorrispondi għal rata ta' success ta' 55 %.

Ir-rilevanza tal-programm u l-korrispondenza mal-prioritajiet tal-UE

Ir-rapporteur jemmen li huwa importanti li tiġi vvalutata b'mod kritiku r-rilevanza tal-Linja 3 ta' CERV. Is-sejba generali fir-rigward tar-rilevanza tagħha hija li l-objettivi tal-programm huma mfassla tajjeb biex jindirizzaw il-ħtieġi nazzjonali u huma allinjati sew mal-prioritajiet tal-Kummissjoni Ewropea, inkluži politiki dwar l-integrazzjoni, l-involviment ċivili, u l-partecipazzjoni.

Trasformazzjoni digitali

It-trasformazzjoni digitali hija rilevanti ħafna għall-programm CERV, b'mod partikolari għal-Linja 3. Minkejja li muhuwiex imsemmi spċifikament fil-Programm ta' Hidma (WP) tal-2023-2024¹¹, il-programm jappoġġja politiki u strategiji differenti li jiffukaw fuq it-trasformazzjoni digitali, u jippenja ruħu għalihom.

Skont il-linja ta' CERV – l-involviment u l-partecipazzjoni taċ-ċittadini – fid-WP għall-2021 -

⁸ [EACEA, “CERV 2021-2027 Programme – Contact Points” \(Programm CERV 2021-2027 – Punti ta’ Kuntatt\), 15 ta’ Frar 2023](#)

⁹ [Ir-Regolament \(UE\) 2021/692 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-28 ta’ April 2021 li jistabbilixxi l-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri u li jhassar ir-Regolament \(UE\) Nru 1381/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u r-Regolament tal-Kunsill \(UE\) Nru 390/2014, Anness II](#)

¹⁰ DG JUST, “Annual Activity Report 2021 – Justice and Consumers” (Rapport Annwali tal-Attività 2021 – Ģustizzja u Konsumaturi), 2022

¹¹ [C\(2022\) 8588 final, “CERV Multiannual Work Programme 2023-2024” \(Programm ta’ Hidma Pluriennali dwar is-CERV 2023-2024\)](#)

2022, waħda mill-prioritajiet hija l-finanzjament ta' “approċċi u ghodod demokratici innovattivi biex jgħinu liċ-ċittadini jsemmgħu leħinhom u jiskambjaw pubblikament fehmiet dwar l-oqsma kollha tal-azzjoni tal-UE, b'mod partikolari l-ghodod digitali (‘demokrazija elettronika’)”¹².

Barra minn hekk, id-WP CERV jinrabat li jappoġġja l-prioritajiet spċifikati fir-Rapport tal-2020¹³ dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE u r-Rapport li jmiss tal-2023 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE¹⁴. Dawn ir-rapporti jenfasizzaw bis-shiħi it-trasformazzjoni digitali, bil-partecipazzjoni taċ-ċittadini fil-proċess demokratiku meqjusa bħala wieħed mill-elementi ewlenin tar-rapport.

Tranzizzjoni ekologika

L-ambjent u l-ġlieda kontra t-tibdil fil-klima huma priorità politika li għaliha jikkontribwixxi wkoll il-programm CERV, li jenfasizza r-rilevanza tiegħu għall-qasam ta' politika flimkien mat-tranzizzjoni digitali. Fil-fatt, it-tranzizzjonijiet ekologika u dik digitali qed isiru dejjem aktar marbutin ma' xulxin.

B'mod ġenerali, mill-analizi bikrija tal-implementazzjoni, jista' jiġi ddikjarat li l-Linja 3 hija rilevanti għall-isfida tat-tranzizzjoni ekologika, billi jiġu żgurati l-partecipazzjoni u l-involviment taċ-ċittadini f'dan il-qasam. Hija tenfasizza l-importanza ta' approċċi minn isfel għal fuq fir-rigward tal-iżvilupp tal-politiki, peress li tfitħex li tinvolvi fil-proċess l-organizzazzjonijiet fil-livell lokali u għandha l-għan li tippermetti lill-iblet jinvolvu liċ-ċittadini u lill-komunitajiet f'diskussjonijiet u azzjonijiet dwar il-klima u l-ambjent, inkluż l-indirizzar ta' kwistjonijiet relatati mal-enerġija, is-solidarjetà soċjali u l-migrazzjoni.

Fis-sejħa għal proposti biex jitrawwem l-involviment u l-partecipazzjoni taċ-ċittadini, huwa ddikjarat li din il-priorità għandha tagħti spinta lill-involviment taċ-ċittadini u tal-komunitajiet fid-diskussjonijiet u fl-azzjonijiet relatati mal-klima u l-ambjent tagħna. Fl-2023 u l-2024, se ssir enfasi spċifika biex iċ-ċittadini jingħaqdu flimkien biex jiddiskutu l-azzjonijiet dwar il-klima u l-ambjent, inklużi l-kwistjonijiet relatati mal-enerġija, is-solidarjetà u l-qsim tal-ahjar prattiki, u b'hekk dan jikkontribwixxi għal involviment akbar taċ-ċittadini fis-soċjetà u fl-ahħar mill-ahħar għall-involviment attiv tagħhom fil-ħajja demokratika tal-Unjoni.

Fir-rigward tal-ghadd ta' progetti relatati, hemm total ta' 79 progett li ġew iffinanzjati fl-ambitu tas-Sejħa Involviment u partecipazzjoni taċ-ċittadini li jagħmlu referenza diretta għall-appoġġ tal-attività rilevanti.

L-irkupru ta' wara l-pandemja

¹² L-AĞENZIJA EŻEKUTTIVA EWROPEA GHALL-EDUKAZZJONI U GHALL-KULTURA (EACEA), “Citizens, Equality, Rights and Values Programme (CERV) Call for Proposals. Citizens’ Engagement and Participation (CERV-2022-CITIZENS-CIV)” L-involviment u l-partecipazzjoni taċ-ċittadini (CERV-2022-CITIZENS-CIV)” (Sejħa għall-Proposti tal-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri (CERV). L-Involviment u l-Partecipazzjoni taċ-Ċittadini (CERV-2022-CITIZENS-CIV)), 2021, p. 7

¹³ Il-Kummissjoni Ewropea, “EU Citizenship Report 2020. Empowering Citizens and Protecting Their Rights” (Rapport tal-2020 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE. L-Għoti tas-Setgħa liċ-Ċittadini u l-Protezzjoni tad-Drittijiet Tagħhom), 2020

¹⁴ Direttorat Ċ-Għalli-Komunikazzjoni (il-Kummissjoni Ewropea) u Kantar, “European Citizenship: Report” (LU: Iċ-Ċittadinanza Ewropea: Rapport), l-Uffiċċju tal-Pubblikkonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023)

Il-pandemija tal-COVID-19 poġġiet fi prova s-socjetajiet u l-ekonomiji Ewropej. Din fixklet ukoll id-drittijiet u l-partecipazzjoni taċ-ċittadini fid-demokrazija. Bhala tali, l-indirizzar tal-effetti tal-pandemija ġie rikonoxxut bhala waħda mill-prioritajiet tal-programm, billi ddikjara li se jesplora “kif il-pandemija tal-COVID-19 affettwat id-dibattitu demokratiku u t-tgawdija tad-drittijiet fundamentali”¹⁵. Konsegwentement, l-effetti tal-pandemija saru aspett intrinsiku ta’ hafna sejhiet u proposti.

Diversi progetti fl-ambitu tal-Linja 3 huma relatati mal-isforzi ta’ wara l-COVID inkluži l-progetti: “COVIDemocracy in the Baltics” (COVIDemokrazija fil-Baltiċi)¹⁶; “Encouraging Women Participation in Times of Pandemic” (Ninkoraggixxi l-Partecipazzjoni tan-Nisa fi Żminijiet ta’ Pandemija)¹⁷; u “The impact of the COVID-19 pandemic on diverse democratic perspectives through gender perspective” (L-impatt tal-pandemija tal-COVID-19 fuq perspektivi demokratici differenti permezz tal-perspettiva tal-ġeneru)¹⁸.

It-tfassil tal-programm għas-sejha ghall-proposti tal-Ġemellaġġ bejn l-Ibliet jinkorpora sforzi ta’ rkupru ta’ wara l-pandemija. Dan il-programm jippromwovi skambji taċ-ċittadini bejn pajiżi differenti permezz ta’ ġemellaġġ bejn l-ibliet, u jagħtihom esperjenza prattika tal-wirt varjat tal-Unjoni, li jinkludi l-impatti tal-pandemija tal-COVID-19.

Għalkemm l-isfidi ta’ rkupru ta’ wara l-pandemija huma inqas preżenti fit-tfassil tal-programm, is-CERV jibqa’ rilevanti. Bl-istess mod, flimkien mat-tranżizzjoni digitali u dik ekologika u l-hajja demokratika, il-protezzjoni tal-aktar gruppi vulnerabbi mill-konsegwenzi tal-pandemija hija waħda mill-prioritajiet tal-programm.

Il-gwerra ta’ aggressjoni tar-Russja fil-konfront tal-Ukrajna

Is-CERV jiżgura li fl-2023 tingħata attenzjoni partikolari lill-progetti li għandhom l-għan li jindirizzaw il-konsegwenzi tal-aggressjoni Russa fil-konfront tal-Ukrajna fir-rigward tal-protezzjoni tal-libertà demokratika u t-tgawdija tad-drittijiet fundamentali għal kulhadd, u b’mod partikolari għall-persuni fl-aktar sitwazzjonijiet vulnerabbi, bħan-nisa u t-tfal.

Aspett importanti fir-rigward tal-Linja 3 huwa li l-aggressjoni Russa fil-konfront tal-Ukrajna u l-konsegwenzi tagħha jenfasizzaw ukoll l-importanza ta’ riflessjoni kritika dwar il-passat u t-trażmissjoni tal-memorja lill-ġenerazzjonijiet futuri biex tīgħi indirizzata d-distorsjoni storika u tīgħi żgurata t-tifkira Ewropea biex jigi evitat li jiġu ripetuti l-iż-żbalji tal-passat.

Barra minn hekk, l-indirizzar tad-distorsjoni storika u l-inkoraggiment tax-xogħol interġenerazzjonali huma enfasi ewlenija fid-WP 2023 billi jappoġġja “progetti li jfakkru u jedukaw dwar esperjenzi li jiddefinixxu l-istorja Ewropea moderna. Dawn jinkludu l-kawżi u l-konsegwenzi ta’ regimi intergovernattivi u totalitarji, ir-reżistenza kontra dawn ir-regimi, l-

¹⁵ [L-AĞENZIJA EŻEKUTTIVA EWROPEA GHALL-EDUKAZZJONI U GHALL-KULTURA \(EACEA\), “Call-Fiche cerv-2022-Citizens-Civ”, p. 7](#)

¹⁶ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/43251589/101081520/CERV>

¹⁷ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/43251589/101081080/CERV>

¹⁸ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/43251589/101080161/CERV>

Olokawst u atročitajiet oħra tal-massa, it-tranžizzjoni demokratika u l-bini (mill-ġdid) ta' istituzzjonijiet demokratici, il-wirt tal-kolonjaliżmu, il-migrazzjoni tranžnazzjonali u l-integrazzjoni Ewropea”¹⁹.

It-tishih tal-valuri demokratici tal-UE

Skont ir-rapporteur, il-Linja 3 għandha għeruq fondi fil-valuri demokratici tal-UE. Dan għandu l-ghan li jgħin lin-nies isemmugħu leħinhom u jżidu l-inklużjoni u l-partecipazzjoni demokratika f'konformità mal-prioritajiet politici tal-Kummissjoni, inklużi dawk speċifikati fir-Rapport tal-2020 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE u l-Pjan ta' Azzjoni għad-Demokrazija Ewropea.

Bħala tali, il-Linja 3 tkopri porzjon sinifikanti tal-istrategija billi tippromwovi l-involviment u l-partecipazzjoni taċ-ċittadini fil-ħajja demokratika tal-Unjoni, l-iskambji bejn iċ-ċittadini ta' Stati Membri differenti, u s-sensibilizzazzjoni dwar l-istorja komuni Ewropea. Hija tagħmel dan billi tiżviluppa attivitajiet li se jiffukaw fuq id-dibattitu dwar il-futur tal-Ewropa, dwar l-involviment fis-soċjetà miċ-ċittadini, l-osservazzjoni indipendenti tal-elezzjonijiet, inkluż il-monitoraġġ miċ-ċittadini, u approċċi u ghodod innovattivi biex jgħinu lic-ċittadini jsemmugħu leħinhom u jiskambjaw pubblikament fehmiet dwar l-oqsma kollha tal-azzjoni tal-UE. Hija żżomm il-valuri demokratici tal-UE billi trawwem il-partecipazzjoni attiva tal-individwi u tas-soċjetà civili f'proċessi demokratici li hija kruċjali għall-futur tal-Ewropa u s-soċjetajiet demokratici. Barra minn hekk, il-Linja 3 tindika impenn qawwi għat-tishih tal-identità u l-valuri Ewropej, peress li l-wirt tal-istorja Ewropea recenti huwa pilastru kruċjali tal-valuri tal-UE.

Id-WP 2023 isemmi wkoll il-Konferenza dwar il-Futur tal-Ewropa, serje ta' dibattiti u diskussionijiet immexxija miċ-ċittadini li saret bejn April 2021 u Mejju 2022 u ppermettiet lin-nies minn madwar l-Ewropa jaqsmu l-ideat tagħhom u jiddiskutu magħħom fil-plenarji u fil-gruppi ta' ħidma mal-Parlament Ewropew, il-Kunsill tal-UE, il-Kummissjoni Ewropea, il-Parlamenti Nazzjonali, il-korpi tal-UE, is-shab soċjali u s-soċjetà civili sabiex jiġu adottati konklużjonijiet komuni biex b'hekk jgħinu jsawru l-futur komuni tagħna.

Kollox ma' kollox, ir-rilevanza tal-Linja 3 f'dan il-qasam hija ċara, peress li tikkonċerna l-promozzjoni tal-valuri tal-UE permezz tal-involviment u l-partecipazzjoni taċ-ċittadini, dwar il-protezzjoni tad-drittijiet tal-bniedem, u dwar l-iżvilupp tar-reziljenza biex l-Unjoni ssir aktar robusta u lesta li tiffaċċja l-isfidi soċjali, ekonomici u politici attwali.

Tagħlimiet meħuda mill-implimentazzjoni bikrija

Fil-livell tal-programm, jista' jiġi dedott b'mod preliminari li l-objettivi ewlenin ta' CERV għadhom rilevanti u jindirizzaw uħud mill-isfidi ewlenin tal-UE. L-implimentazzjoni ta' strategiji tal-UE bħal dawk dwar it-tibdil fil-klima, id-digitalizzazzjoni, l-awtonomija, u oħrajn, huma indirizzati permezz tad-djalgu demokratiku promoss mis-CERV. Il-programm CERV, imfassal bħala programm minn isfel għal fuq, għandu ġerti livell ta' flessibbiltà fl-implimentazzjoni, li huwa pozittiv meta titqies il-kapaċitā tiegħi li jadatta u jindirizza sfidi godda.

¹⁹ Ibid., p. 8.

L-objettiv primarju tal-Linja 3 tal-programm CERV huwa li jrawwem l-involviment demokratiku. L-ERGO, bħala parti mill-attivitàajiet tal-proġetti biex jintlaħaq dan l-objettiv, il-partecipazzjoni fl-isfidi kollha identifikati hija rilevanti – inkluża l-partecipazzjoni f'suġġetti ta' tranżizzjoni ekoloġika u digitali, peress li żżid is-sensibilizzazzjoni jew il-livell ta' involviment tal-pubbliku ingenerali.

L-analizi inizjali tal-proġetti tal-Linja 3 ta' CERV tidher li tikkonferma wkoll li ghadd sinifikanti ta' proġetti huma rilevanti għat-tliet sfidi ewlenin identifikati, jiġifieri għat-tibdil fil-klima, għad-digitalizzazzjoni, u għall-indirizzar tal-konsegwenzi tal-pandemija tal-COVID-19 (ara t-taqṣima dwar ir-Rilevanza u l-Koerenza għal aktar dettall).

L-evidenza tar-riċerka turi li l-isfidi nazzjonali rilevanti huma indirizzati wkoll. Eżempju huwa l-organizzazzjonijiet fil-livell lokali li joperaw fil-pajjiżi tal-UE, fejn l-ispazju għas-socjetà civili huwa ristrett jew ostakolat u li għalihom l-appoġġ ta' CERV huwa principally importanti.²⁰

Barra minn hekk, il-Kummissjoni Ewropea inkorporat b'mod espliċitu xi sfida ewlenija fil-programm. Fil-perjodu ta' programmazzjoni tal-2023/2024, l-effetti tal-COVID-19 u ta' wara l-pandemija ġew inkorporati wkoll bħala referenza għall-programm. Sfidi oħra, bħall-gwerra fl-Ukrajna huma parzjalment indirizzati permezz tal-protezzjoni u l-promozzjoni tad-drittijiet tat-tfal²¹ u permezz tas-sejħa Daphne²² (vittmi ta' vjolenza sesswali kontra l-popolazzjoni civili fil-gwerra tal-Ukrajna). Madankollu, l-isfidi marbuta mal-gwerra fl-Ukrajna jistgħu, fit-teorija, jiġu inkorporati aktar permezz tal-komponent ta' tifkira li jindirizza l-kwistjonijiet tal-gwerer u l-impatti u r-regimi totalitarji tagħha, kif ukoll fl-attivitàajiet ta' partecipazzjoni demokratika kemm permezz ta' programmi ta' ġemellaġġ bejn il-municipalitajiet tal-UE u tal-Ukrajna kif ukoll fl-appoġġ ta' proġetti komuni bejn l-organizzazzjonijiet tas-socjetà civili tal-UE u tal-Ukrajna dwar l-attivitàajiet tal-programm ta' hidma.

Il-Kummissjoni enfasizzat ukoll li hemm dewmien fl-implementazzjoni tal-programm peress li l-programmi CERV ġew adottati relattivament tard fl-2021. Għalhekk, id-DG JUST għadu fil-bidu nett tal-implementazzjoni.

Bħala konklużjoni, ir-rapporteur jemmen li għalkemm kellha thabbat wiċċha ma' għadd ta' sfidi, l-implementazzjoni bikrija tal-programm CERV tista' titqies b'kawtela bħala effettiva.

L-ewwel nett, il-programm ġie adottat fl-2021, u l-biċċa l-kbira tal-proġetti għadhom fil-bidu tal-implementazzjoni tagħhom. Is-sejhiet tad-WP 2021-2022 tnedew u ġew konkużi filwaqt li s-sejhiet tad-WP 2023-2024 għall-2023 għadhom għaddejjin. Minkejja li l-ghadd ta' applikazzjonijiet sofrew minn tnaqqis minħabba l-pandemja, dawn issa qed jirkupraw.

Il-pandemja tal-COVID-19 mhux biss kellha impatt fuq l-applikazzjonijiet iżda wkoll fuq l-implementazzjoni. Hafna proġetti sofrew minn kwistjonijiet operattivi, inkluži problemi fl-ghodod tal-ICT, li kienu fatturi ta' dewmien. Il-partijiet ikkonċernati spiegaw li l-programmi kienu gew implementati kif previst fl-iprogrammar mill-Kummissjoni Ewropea u li setgħu

²⁰ <https://ecnl.org/focus-areas/european-level-policies>

²¹ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/cerv-2022-child>

²² <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/cerv-2023-daphne>

jonfqu r-riżorsi allokati kollha.

Il-programm huwa apprezzat ħafna għall-approċċ uniku tiegħu li jkopri kwistjonijiet sensitivi għas-soċjetà. L-orjentazzjoni minn fuq għal isfel tiegħu hija partikolarmen apprezzata peress li tfittex li taħdem ma' organizzazzjonijiet fil-livell lokali, li jagħti lok għal kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet u c-ċittadini. Madankollu, il-proċess ta' applikazzjoni tal-programm jirrikjedi rieżami sinifikanti, peress li tqies bħala limitazzjoni ghall-partecipazzjoni ta' organizzazzjonijiet fuq skala żgħira. B'mod specifiku, il-portal tal-applikazzjonijiet ma jitqiesx bħala faċli għall-utent u jiddemotiva lill-organizzazzjonijiet milli japplikaw.

Kwistjoni oħra li qed jiffacċja l-programm hija n-nuqqas ta' strategija ta' komunikazzjoni tajba fil-livell tal-programm. L-awtoritajiet nazzjonali qalu li huwa ta' sfida kbira li titqajjem sensibilizzazzjoni dwar il-programm. Dan huwa amplifikat ukoll mill-fatt li s'issa mhux l-Istati Membri kollha ħatru punti ta' kuntatt nazzjonali.

Sfidi ulterjuri fl-implementazzjoni bikrija tal-programm huma relatati mal-ħtieġa ta' ambjent istituzzjonal abilitanti mtejjeb għall-programm biex jintlaħqu ahjar l-objettivi tiegħu. Pereżempju, il-partijiet ikkonċernati kienu qed jitkol biex jiġi kontra l-ispażzi civili li qed jiċċien, iż-żgħid id-djalogu civili li jippromwovi aktar id-dimensjoni kollettiva tal-involviment civiku.

MOZZJONI GHAL RIŽOLUZZJONI TAL-PARLAMENT EWROPEW

dwar l-implimentazzjoni tal-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri 2021-2027 - l-involviment u l-partecipazzjoni taċ-ċittadini (2023/2004(INI))

Il-Parlament Ewropew,

- wara li kkunsidra r-Regolament (UE) 2021/692 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-28 ta' April 2021 li jistabbilixxi l-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri u li jħassar ir-Regolament (UE) Nru 1381/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u r-Regolament tal-Kunsill (UE) Nru 390/2014¹,
- wara li kkunsidra d-dokument ta' hidma tal-persunal tal-Kummissjoni tat-30 ta' Mejju 2018 bit-titulu “Impact assessment accompanying the document: Proposal for a Regulation establishing the Rights and Values programme, Proposal for a Regulation establishing the Justice programme, Proposal for a Regulation establishing the Creative Europe programme” (Valutazzjoni tal-impatt li takkumpanja d-dokument: Proposta għal Regolament li jistabbilixxi l-programm dwar id-Drittijiet u l-Valuri, Proposta għal Regolament li jistabbilixxi l-programm Ģustizzja, proposta għal Regolament li jistabbilixxi l-programm Ewropa Kreattiva) (SWD(2018)0290),
- wara li kkunsidra r-Rapport tal-2020 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE,
- wara li kkunsidra l-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea,
- wara li kkunsidra l-Artikolu 20 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea kif ukoll l-Artikolu 9 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea,
- wara li kkunsidra r-rapport tal-Parlament Ewropew tas-6 ta' April 2022 dwar l-implimentazzjoni ta' azzjonijiet ta' edukazzjoni taċ-ċittadinanza (2021/2008 (INI)),
- wara li kkunsidra r-Rakkmandazzjoni tal-Kunsill tat-22 ta' Mejju 2018 dwar il-promozzjoni tal-valuri komuni, l-edukazzjoni inkluživa u d-dimensjoni Ewropea tat-tagħlim,
- wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-3 ta' Dicembru 2020 dwar il-pjan ta' azzjoni Ewropew għad-Demokrazija (COM(2020)0790),
- wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-2 ta' Dicembru 2020 bit-titulu “Strategija biex tissahħħah l-applikazzjoni tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali fl-UE” (COM(2020)0711),
- wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-18 ta' Settembru 2020 bit-titulu “Unjoni ta' ugwaljanza: Pjan ta' azzjoni tal-UE kontra r-razziżmu 2020-2025” (COM(2020)0565),
- wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-12 ta' Novembru 2020 bit-

¹ ĠUL 156, 5.5.2021, p. 1.

titolu “Unjoni ta’ Ugwaljanza: Strategija dwar l-Ugwaljanza tal-LGBTIQ 2020-2025” (COM(2020)0698),

- wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-5 ta’ Marzu 2020 bit-titolu “Unjoni ta’ Ugwaljanza: Strategija ta’ Ugwaljanza Bejn is-Sessi ghall-2020-2025” (COM(2020)0152),
- wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-5 ta’ Ottubru 2021 bit-titolu “Strategija tal-UE dwar il-Ġlieda kontra l-Antisemitizmu u s-Sostenn tal-Hajja Lhudija (2021-2030)” (COM(2021)0615),
- wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-7 ta’ Ottubru 2020 bit-titolu “Unjoni tal-Ugwaljanza: Qafas Strategiku tal-UE għar-Rom għall-ugwaljanza, għall-inkluzjoni u għall-partecipazzjoni” (COM(2020)0620),
- wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-24 ta’ Marzu 2021 bit-titolu “Strategija tal-UE dwar id-drittijiet tat-tfal” (COM(2021)0142),
- wara li kkunsidra l-Artikolu 54 tar-Regoli ta’ Proċedura tiegħi, kif ukoll l-Artikolu 1(1)(e) tad-Deciżjoni tal-Konferenza tal-Presidenti tat-12 ta’ Diċembru 2002 dwar il-proċedura ta’ awtorizzazzjoni għat-thejjija ta’ rapporti fuq inizjattiva propria u l-Anness 3 tagħha,
- wara li kkunsidra r-rapport tal-Kunitat għall-Kultura u l-Edukazzjoni (A9-0392/2023),
 - A. billi l-partecipazzjoni attiva fil-ħajja politika u kulturali hija dritt fundamentali li għandu jkun aċċessibbli b’mod ugwali għal kulhadd; billi d-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem tipprevedi d-dritt ta’ partecipazzjoni fil-gvern u fl-elezzjonijiet liberi, id-dritt ta’ partecipazzjoni fil-ħajja kulturali tal-komunità u d-dritt ta’ assemblea paċċifika u ta’ assoċjazzjoni, li jippermettu partecipazzjoni shiha fis-soċjetà;
 - B. billi ċ-ċittadinanza tal-Unjoni tagħti lin-nies diversi drittijiet, b’mod partikolari d-dritt li jressqu petizzjoni quddiem il-Parlament dwar kwalunkwe kwistjoni li taqa’ taħt ir-responsabbiltà tal-UE, id-dritt li jirrappurtaw każijiet percepiti ta’ amministrazzjoni hażina minn kwalunkwe istituzzjoni tal-UE mal-Ombudsman Ewropew, id-dritt li jiktbu lil kwalunkwe istituzzjoni tal-UE b’waħda mil-lingwi uffiċjali tal-UE u li jirċievu tweġiba bl-istess lingwa u d-dritt ta’ aċċess għad-dokumenti tal-Parlament, tal-Kunsill u tal-Kummissjoni f’konformità mar-regoli applikabbi tal-UE;
 - C. billi l-isfidi sistemiċi attwali u emergenti, bħall-kriżi klimatika, il-pandemiji globali, il-bidla digħiċċi u l-inugwaljanzi soċjali jirrikjedu l-adattament ta’ strutturi u approċċi li jiżguraw partecipazzjoni attiva liċ-ċittadini fis-soċjetà; billi l-involviment digħiċċi attiv taċ-ċittadini għandu jqis u jindirizza d-distakk digħiċċi bejn il-ġenerazzjonijiet u l-gruppi soċjali kif ukoll bejn iż-żoni urbani konnessi tajjeb u ż-żoni rurali u remoti, filwaqt li jtejjeb il-litteriżmu digħiċċi generali;
 - D. billi programmi tal-UE li jippromwovu involviment ċiviku, drittijiet u valuri, sens ta’ appartenenza u żieda fil-kompetenzi soċċoċiviċi u ħsieb kritiku huma importanti aktar minn qatt qabel;
 - E. billi l-involviment taċ-ċittadini jrid jinftiehem bħala li għandu diversi livelli, li jinvolvu

proċessi lokali, reġionali, nazzjonali, Ewropej u globali li permezz tagħhom in-nies jiksbu sensibilizzazzjoni u għarfien u jesprimu l-opinjonijiet tagħhom li jieħdu sehem fid-deċiżjonijiet li jaffettawwlhom hajjithom u jinfluwenzawhom; billi l-partecipanti minn żoni rurali u remoti jridu jiġu mħegħġa jippartecipaw fil-programm; billi l-proċessi kontinwi tal-globalizzazzjoni u tal-integrazzjoni Ewropea se jirrikjedu li l-ġenerazzjoni l-ġdid ta' Ewropej tinvolvi dejjem aktar ruħha fil-ħajja politika fuq diversi livelli, sabiex tkun tista' tgħix u taħdem internazzjonalment u tamministra d-differenzi fil-ħajja ta' kuljum tagħha; billi s-socjetajiet qeqhdin isiru aktar diversifikati u b'hekk qed isir dejjem aktar importanti li fl-Ewropa jkun hemm rispett għad-dinjità umana, d-diversità tal-kulturi u tal-origini u r-rifjut ta' kwalunkwe tip ta' diskriminazzjoni fil-konfront tan-nisa, il-persuni LGTBIQ+ jew minoranzi u gruppi marginalizzati oħra;

- F. billi l-bidliet soċjopolitici osservati fl-Istati Membri, li jvarjaw mill-polarizzazzjoni soċjali u minn livell baxx ta' fiduċja fl-istituzzjonijiet sa rigress demokratiku, l-erożjoni tal-istat tad-dritt, l-ispażju għas-socjetà civili li qed jiċkien, in-nazzjonaliżmu eskużiv u l-strumentalizzazzjoni tal-Ewroxettiċiżmu għal skopijiet politici, flimkien maż-zieda ta' movimenti estremisti u ta' awtoritarjaniżmu, l-infiltrazzjoni tal-fundamentalizmi reliġjużi, kif ukoll kampanji ta' dizinformazzjoni u mizinformazzjoni, jistgħu jkunu ta' theddida serja għad-demokraziji Ewropej u jiddestabilizzaw lill-Unjoni kollha kemm hi; billi t-tišhiħ tal-partecipazzjoni attiva u l-involviment taċ-ċittadini permezz ta' tagħlim u edukazzjoni formali, mhux formali, informali u tul il-ħajja għandu rwol fundamentali fil-ġlied kontra din ix-xejra;
- G. billi l-ħolqien ta' ċittadinanza Ewropea ġie mfixkel minn vojt f'dak li huwa għarfien u minn vojt emozzjonal, li ta' sikwit huwa relataf ma' perċeazzjonijiet żbaljati tal-UE u għalhekk għandu jkun akkumpanjat u msahħħah minn sett ta' mekkaniżmi li jippermettu l-partecipazzjoni taċ-ċittadini u d-djalogu interkulturali; billi fehim ahjar tal-istorja Ewropea komuni tagħna u involviment akbar taċ-ċittadini fil-ħajja soċjali u politika jista' jkollhom impatt ta' benefiċċju fuq identità Ewropea emergenti li tikkomplementa l-identitajiet lokali, reġionali nazzjonali, geografici, kulturali jew identitajiet oħra multipli taċ-ċittadini; billi l-partecipazzjoni attiva u d-djalogu taċ-ċittadini huma interkonnessi mad-dimensjoni Ewropea tal-edukazzjoni ċivika u jistgħu jikkontribwixxu b'mod effettiv għall-ħolqien ta' ċittadinanza Ewropea bi drittijiet u obbligi ċari;
- H. billi n-nuqqas ta' involviment taċ-ċittadini, l-gharfien limitat dwar l-UE u n-nuqqas ta' fehim tal-valur miżjud tagħha jistgħu jikkontribwixxu għall-perċeazzjoni ta' deficit demokratiku u jwasslu ghall-Ewroxettiċiżmu fl-Istati Membri;
- I. billi l-ispażju ċiviku li qed jiċkien fl-Unjoni Ewropea u f'pajjiżi oħra li jippartecipaw fil-programm qed jaffettwa l-partecipazzjoni demokratika u l-kapaċitā tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà civili li jaġixxu bhala sistema ta' kontrokontrolli fir-rigward tal-istat tad-dritt; billi l-azzjonijiet li jappoġġjaw u jippermettu l-partecipazzjoni tas-soċjetà civili, inkluzi l-minoranzi u l-organizzazzjonijiet fil-livell lokali li għandhom rekords fit-tul u esperjenza konsiderevoli, huma ta' importanza kbira għad-difiża tad-demokrazija, tal-istat tad-dritt u tad-drittijiet tal-bniedem fl-Istati Membri;
- J. billi l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà civili tal-minoranzi huma kruċjali għall-awtorappreżentanza u l-involviment ċiviku ta' persuni minorizzati, speċjalment għal dawk il-gruppi li ma għandhomx perkorsi formali oħra għar-rappreżentanza politika;

- K. billi fl-2020 kien hemm aktar minn 22 miljun cittadin ta' pajiži terzi residenti fl-UE; billi dawn il-gruppi m'għandhomx aċċess għal attivitajiet politici formali, birriżultat li l-hajja ta' miljuni ta' persuni tiġi affettwata minn deċiżjonijiet li jittieħdu mingħajr l-involviment jew il-kontribut tagħhom; billi dan jirrappreżenta deficit demokratiku fundamentali madwar l-UE fil-livelli kollha u sfida għall-produzzjoni ta' politiki u programmi sostenibbli, ekwi u effettivi, billi t-twettiq tad-drittijiet tal-bniedem relatati mal-partecipazzjoni politika u pubblika ta' dawk li mhumiex cittadini għandu rwol kruċjali fil-promozzjoni tal-governanza demokratika, l-istat tad-dritt, l-inklużjoni soċjali, l-iżvilupp ekonomiku, u l-eliminazzjoni tal-marginalizzazzjoni u diskriminazzjoni fl-UE;

L-istadji bikrija tal-implimentazzjoni tal-programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri (2021-2027): Linja 3 – L-involviment taċ-ċittadini

1. Jemmen bis-shiħ li l-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri (CERV) jagħti kontribut uniku għat-tishħiħ tal-involviment u l-partecipazzjoni ċivika minn perspettiva tad-drittijiet fundamentali billi jgħaqqa b'mod effettiv il-valuri, id-djalogu ċivili u ċ-ċittadinanza, filwaqt li jippromwovi wkoll l-ugwaljanza soċjali u bejn il-ġeneri, id-diversità permezz tal-assistenza għall-preservazzjoni tal-wirt regjonal, kuxjenza storika u l-ġlieda kontra d-diskriminazzjoni u l-vjolenza; huwa tal-fehma li l-programm CERV huwa strument essenzjali għall-futur tal-UE u biex jiġu indirizzati l-isfidi soċjopolitici, bħad-distakk fl-gharfien, l-Ewroxettiċiżmu, l-ispazju ċiviku li qed jiċċien, u l-erożjoni tal-istat tad-dritt u l-isfidi għalih madwar l-Ewropa; iheġġeg lill-programm jappoġġja azzjonijiet immirati lejn il-bini tar-reżiljenza tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, inklużi dawk fuq l-istat tad-dritt u l-valuri tal-UE;
2. Ifakk li l-implimentazzjoni tal-programm CERV għadha fl-istadji bikrija tagħha, peress li r-regolament li jistabbilixxi l-programm ġie adottat biss fl-2021; jirrimarka li minħabba din ir-raġuni, tlestell biss ftit progetti fil-Linja 3 u hemm ftit informazzjoni disponibbli mill-benefiċjarji biex ir-riżultati jkunu jistgħu jiġu evalwati b'mod preċiż;
3. Jistieden lill-Kummissjoni tipprioritizza l-ġbir tad-data dwar il-programm CERV, b'mod partikolari dwar il-gruppi żvantagħġati, inklużi l-komunitajiet emarginati, il-minoranzi, u l-popolazzjonijiet vulnerabbi biex jiġu indirizzati l-isfidi uniċi tagħhom u tiġi promossa r-riċerka dwar l-esperjenzi tagħhom; jinsisti fuq il-htiega li jiġu stabiliti mekkaniżmi b'sahħħithom ta' monitoraġġ u evalwazzjoni; jissottolinja li dan l-approċċ sejkun utli biex jinforma l-iżvilupp tal-politika, jiżgura l-partecipazzjoni sinifikanti ta' gruppi żvantagħġati f'inizjattivi ta' involviment ċiviku u jgħolli vuċċijethom, u johloq programm aktar inklużiv u ekwu filwaqt li jiżgura evalwazzjoni futuri aħjar b'mod ġenerali;
4. Jissottolinja li l-programm issfaċċa diversi sfidi li fixklu l-istadji inizjali tal-implimentazzjoni tiegħi, li hafna minnhom kienu fatturi esterni, bħall-pandemija tal-COVID-19 u l-gwerra ta' aggressjoni tar-Russia fil-konfront tal-Ukrajna, u li dawn fixklu u kkompromettew id-drittijiet u l-partecipazzjoni taċ-ċittadini fid-demokrazija; jinnota, madankollu, li wara bidu kajman, l-implimentazzjoni tiegħi qabdet ir-ritmu u issa l-programm qed jiffunzjona tajjeb; jenfasizza, barra minn hekk, li jridu jiġu organizzati kampanji ta' sensibilizzazzjoni sabiex tintlaħaq popolazzjoni usa', speċjalment minn żoni rurali;

5. Huwa mħasseb li l-użu u l-introduzzjoni ta' għodod digitali ġonna għall-implementazzjoni tal-fondi tal-UE (eż. l-ġħodda eGrants) jidhru li huma kwistjoni ewlenija għall-benefiċjarji fir-rigward tal-iżvilupp tal-programm; jesprimi dispjaċir għall-fatt li l-proċeduri kumplessi xekklu wkoll il-partecipazzjoni ta' organizazzjonijiet iż-ġħar li ma għandhomx iż-żmien u r-riżorsi meħtiega biex jgħaddu mill-proċess ta' applikazzjoni fi ħdan il-kronologiji stabbiliti; iqis li t-tfassil ta' dawn l-ġħodod jillimita l-kapaċità tal-programm li jadatta għal żviluppi ġonna u għal-htiġijiet li qed jinbidlu; jappella għall-eliminazzjoni tal-piż amministrattiv u s-simplifikazzjoni tal-proċessi tal-applikazzjoni, tal-ikkuntrattar u tar-rapportar; jissottolinja li s-simplifikazzjoni tar-rekiżi amministrattivi tħalli wkoll proċess ta' applikazzjoni aktar effiċjenti u flessibbli għall-organizzazzjonijiet li ffirmaw ftehimet qafas ta' sħubija pluriennali, anke sabiex jiġi antiċipati l-iżviluppi tal-politika; jenfasizza, barra minn hekk, il-ħtieġa li l-portal tal-applikazzjoni jsir aktar faċli għall-utent, specjalment għall-organizzazzjonijiet fuq skala żgħira, u li jiġi żgurat li d-dokumenti kollha relatati mal-proċedura jiġi tradotti fil-lingwi kollha tal-UE sabiex titwessa' l-partecipazzjoni mill-Istati Membri kollha u tiġi żgurata d-diversità kulturali;
6. Jiddeplora l-fatt li muwiex obbligatorju għall-Istati Membri li jistabbilixxu punt ta' kuntatt nazzjonali għall-programm CERV li joffri pariri newtrali, informazzjoni utli u appoġġ lill-applikanti, lill-partijiet ikkonċernati u lill-benefiċjarji, inkluża assistenza fil-proċess tal-applikazzjoni, filwaqt li jaqsmu informazzjoni faċli biex tintiehem dwar l-eżiżi tal-programm; jinnota b'dispjaċir li sa Ġunju 2023 20 Stat Membru biss kellhom punti ta' kuntatt nazzjonali;
7. Huwa mħasseb ħafna li r-rati attwali tal-inflazzjoni qed jaffettwaw il-kostijiet operatori għall-benefiċjarji ta' CERV; jesprimi dispjaċir għall-fatt li l-benefiċjarji jiffaccċjaw sfidi fl-implementazzjoni tal-attivitajiet ippjanati tagħhom, b'mod partikolari fir-rigward tal-kostijiet unitarji għall-ivvjaġġar, l-akkomodazzjoni u l-allowances ta' kuljum, u jista' jkollhom ireġġgħu lura xi wħud mill-attivitajiet li inizjalment ippjanaw sabiex ma jaqbżux il-baġi;

Rakkomandazzjoni ta' politika għall-futur tal-programm CERV

8. Jistieden lill-Kummissjoni tistabbilixxi l-Grupp tad-Djalogu Ċivili biex tiżgura djalogu regolari, miftuh u trasparenti ħalli jissaħħaħ id-djalogu ċivili tul il-programm b'tali mod li jappoġġja proċess bidirezzjoni-bejn l-istituzzjonijiet fil-livelli kollha u l-partijiet ikkonċernati rilevanti kollha, specjalment l-OSČ, u bħala parti mill-implementazzjoni tal-Artikolu 11 tar-Regolament (UE) 2021/692, kif ukoll bl-użu tad-djalogu ċivili bħala għodda għall-governanza u biex jiġi ddeterminati l-prioritajiet għall-programm ta' hidma ta' sentejn u tīgi promossa aktar id-dimensjoni kollettiva tal-involviment ċiviku bħala dimensjoni kritika tad-demokrazija u tal-istat tad-dritt; ifakk, f'dan ir-rigward, li għandhom jiġi promossi azzjonijiet innovattivi biex jappoġġjaw id-djalogu mas-soċjetà ċivili, inkluż bil-ġhan li titrawwem kultura ta' sħubija bbażata fuq il-fiduċja mal-benefiċjarji; jappella, b'mod partikolari, għal azzjonijiet ta' bini tal-kapaċitajiet biex jappoġġjaw il-partecipazzjoni wiesgħa tas-socjetà ċivili, b'mod partikolari permezz ta' rabtiet ma' skemi oħra ta' finanzjament ipprovduti permezz ta' gestjoni kondiviża, bħall-istruktur ta' appoġġ tekniku;
9. Ifakk il-ħtieġa li titheggex il-partecipazzjoni attiva tac-ċittadini billi tissahħħaħ id-dimensjoni Ewropea tal-edukazzjoni ċivika, kemm f'attivitajiet kurrikulari kif ukoll

ekstrakurrikulari; jenfasizza li edukazzjoni ċivika verament Ewropea tista' tinforma u tifforma liċ-ċittadini fl-ispirtu ta' involviment u parteċipazzjoni ċivika u li linji gwida xierqa tal-UE jistgħu jkunu ghoddha utli f'dan ir-rigward; jenfasizza l-importanza li jiġu inkluži dawk li mhumiex ċittadini li jgħixu fl-UE, u l-organizzazzjonijiet immexxija minnhom infushom, fil-grupp fil-mira tal-programm CERV, li se jrawwem il-governanza demokratika, l-istat tad-dritt u l-inklużjoni soċjali;

10. Jistieden lill-Istati Membri li għadhom ma ġatrux punti ta' kuntatt nazzjonali (NCP) biex jagħmlu dan malajr kemm jista' jkun u jistieden lill-Kummissjoni tkompli taħdem man-network tal-punti ta' kuntatt nazzjonali permezz ta' laqgħat, miżuri ta' taħrif u skambji apposta, peress li s'issa dawn ġew organizzati b'suċċess kbir; f'dan il-kuntest, iħeġġeg lill-Kummissjoni, lill-Istati Membri u lill-NCPs jistabbilixxu network Ewropew ta' NCPs biex jiffacilitaw il-kondiżjoni tal-ahjar prattiki u l-iskambju tal-għarfien; barra minn hekk iħeġġeg lill-Kummissjoni tistabbilixxi network ta' beneficiarji ta' CERV biex jiskambjaw l-esperjenzi u l-ahjar prattiki għal fehim aktar profond tar-realtajiet lokali u nazzjonali madwar l-UE u lil hinn minnha;
11. Jieħu nota tar-riżultati tal-introduzzjoni ta' tipi differenti ta' mekkaniżmi ta' għoti mill-ġdid fl-ambitu tal-programm CERV, li s'issa kienu inkoraġġanti ħafna; jappella għal analizi kwalitattiva u kwantitattiva tas-sejhiet differenti ta' għoti mill-ġdid bil-ġhan li possibbilment jiġi estiż l-użu tagħhom għall-oqsma l-ohra tal-programm CERV, meta rilevanti, u b'mod partikolari għal-Linja 3, sabiex jiġi żgurat li l-finanzjament tal-UE jilhaq l-OSĆ fil-livell lokali li għandhom rekords fit-tul u esperjenza konsiderevoli; iħeġġeg lill-Kummissjoni tissimplifika aktar il-proċeduri u r-rekwiżiti amministrattivi għall-ġħoti mill-ġdid biex l-organizzazzjonijiet li japplikaw għall-ġħoti mill-ġdid jingħataw aktar flessibbiltà vis-à-vis is-sottobeneficiarji, filwaqt li tiżgura standards xierqa ta' xogħol, kura tas-saħħa u protezzjoni soċjali; jemmen li r-rekwiżiti ta' kofinanzjament jistgħu jiġi riveduti bil-ġhan li r-regoli jiġi adattati għas-sitwazzjoni tal-beneficiarju sabiex tiġi appoġġjata varjetà akbar ta' beneficiarji, inkluži individwi u strutturi mikro, u oqsma tematiku; jinsisti fuq l-importanza li jiġi promoss l-użu tal-programm fis-settur edukattiv ingenerali, inkluži l-istudenti, l-ghalliema, il-persunal edukattiv u l-persuni li jaħdmu maż-żgħażaq għad-did; jissottolinja li l-finanzjament ipprovdut mill-programm CERV fil-qasam tad-drittijiet, l-ugwaljanza, il-valuri u l-involviment ċiviku, li għalihi sorsi oħra ta' finanzjament huma skarsi ħafna jew assenti, għandu jkɔpri perċentwal akbar ta' ammonti ta' għotjiet; iħeġġeg lill-Kummissjoni tiżgura li l-finanzjament imur għal strutturi li jirrispettaw il-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, pereżempju billi jiġu stabbiliti mekkaniżmi ta' kontroll li jiggħarantixxu standards xierqa tax-xogħol, tal-kura tas-saħħa u tal-protezzjoni soċjali; jappella għal valutazzjoni dwar il-mekkaniżmi ta' għoti mill-ġdid biex jiġi evalwati l-effettivitā u l-flessibbiltà tagħhom biex jintlaħqu l-gruppi fil-livell lokali u biex jiġi appoġġjati l-organizzazzjonijiet f'pajjiżi bi spazju ċiviku li qed jiċċien;
12. Jitlob li l-baġit tal-programm jiżzdied għal EUR 2.6 biljun fil-qafas finanzjarju pluriennali (QFP) li jmiss biex tiġi ssodisfata d-domanda dejjem tikber għal inizjattivi ta' involviment ċiviku u parteċipazzjoni demokratika, u għall-istabbiliment ta' mekkaniżmu ad hoc għall-protezzjoni tad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem, simili għall-mekkaniżmi fis-seħħi għad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem barra mill-UE jew il-protezzjoni tal-ġurnalisti, u, b'mod generali, biex jiġi indirizzat l-impatt tal-inflazzjoni fuq l-ispejjeż tal-programm, filwaqt li jitqiesu wkoll il-Konklużjonijiet tal-Konferenza dwar il-Futur tal-Ewropa b'rabta maċ-ċittadinanza Ewropea u l-

edukazzjoni, kif ukoll l-importanza strategika tal-programm CERV għall-implementazzjoni tal-prioritajiet tal-UE;

13. Jenfasizza li attivitajiet effettivi ta' komunikazzjoni u sensibilizzazzjoni huma essenzjali għas-suċċess tal-programm u ġħalhekk jeħtieg li jingħataw priorità sabiex jiġu involuti beneficiarji potenzjali, speċjalment fil-livell lokali;
 14. Jirrikonoxxi li l-iskambji u l-partecipazzjoni f'attivitajiet li jaqgħu taħt l-ambitu tal-programm CERV huma kruċjali għall-bini tal-kapaċitajiet tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà civili għall-involviment civiku u għall-promozzjoni tal-valuri tal-UE f'pajjiżi terzi; jissottolinja li l-involviment u l-impenn attiv għall-valuri Ewropej ma jibdewx bi ftehimiet ta' adeżjoni u huma l-eżitu tal-ħidma li ilha għaddejja tal-attivisti u tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà civili biex jippromwovu dawn l-ideat u jappoġġjaw lill-attivisti lokali f'pajjiżi terzi; iheġġeg lill-Kummissjoni tiffacilita l-partecipazzjoni ta' cittadini mhux tal-UE permezz tal-involviment ta' OSĆ mhux tal-UE fl-attivitajiet ta' CERV; jitlob, ġħalhekk, li l-programm CERV ikopri l-ispejjeż għall-partecipazzjoni tar-rappreżentanti tas-soċjetà civili, tal-anqas għal dawk minn pajjiżi kandidati u assocjati, irrispettivament minn jekk il-pajjiż tagħħom huwiex involut fil-programm CERV; jisħaq fuq il-ħtieġa li jiġu indirizzati l-isfidi assoċjati mal-gwerra fl-Ukrajna billi jiġu mħeġġa progetti mas-shab tal-Ukrajna permezz ta' attivitajiet ta' tifkira u ta' partecipazzjoni demokratika u ta' rkupru tal-wirt kulturali tal-Ukrajna;
 15. Itenni t-talba tiegħu biex il-programm CERV isir lieva għal azzjoni fil-qasam tal-kuxjenza storika Ewropea billi jiġu appoġġjati b'mod attiv strutturi li għandhom l-ghan li jrawmu memorja storika kritika, pereżempju dwar ir-riċerka transnazzjonali u żjajjar ta' postijiet ta' memorja, kemm fl-UE kif ukoll lil hinn minnha; b'mod partikolari biex jiddenunzjaw ir-reviżjoniżmu storiku u kulturali; jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jagħtu attenzjoni partikolari lil kwistjonijiet soċjetali sensitivi li jistgħu jkunu soġġetti għal strumentalizzazzjoni possibbi;
 16. Jitlob li l-programm CERV jappoġġja d-dinamika emergenti li tgħaqqaq il-ġemellaġġ tal-bliet u n-networks tal-bliet mal-ġemellaġġ tal-istabbilimenti edukattivi, li tista' ssaħħaħ id-dimensjoni Ewropea, l-iskambju ta' prattiki tajba u s-sens ta' appartenenza;
 17. Iheġġeg lill-Kummissjoni tissimplifika aktar il-proceduri amministrattivi għal shubijiet qafas ta' erba' snin għal għotjiet operattivi, b'mod partikolari fir-rigward tal-karakteristiċi speċifiċi tal-ghoddha tal-IT użata, li tidher aktar adatta għan-natura tal-ghotjiet għal azzjoni;
- ◦ ◦
18. Jagħti istruzzjonijiet lill-President tiegħu biex tghaddi din ir-riżoluzzjoni lill-Kunsill u lill-Kummissjoni.

ANNESS: ENTITAJIET JEW PERSUNI LI R-RAPPORTEUR IRČIEVA KONTRIBUT MINGHANDHOM

F'konformità mal-Artikolu 8 tal-Anness I tar-Regoli ta' Proċedura, ir-rapporteur jiddikjara li rċieva kontribut mingħand l-entitajiet jew il-persuni li ġejjin fit-thejjija tar-rapport, sal-adozzjoni tiegħu fil-kumitat:

Entita u/jew persuna
#Civil Society Europe (CSE)#+
#European Volunteer Centre (CEV)#+
#Servizz ta' Azzjoni taċ-Ċittadini Ewropej (ECAS)#+
#Il-Forum Ewropew dwar id-Diżabilità#+
#Il-Lobby Ewropew tan-Nisa#+
#International Planned Parenthood Federation (IPPF)#+
#Lifelong Learning Platform (LLLP)#+
#Il-Forum Ċiviku Ewropew#+
#The Stefan Batory Foundation#+
#JEF Europe#+

Il-lista ta' hawn fuq tfasslet taħt ir-responsabbiltà eskużiva tar-Rapporteur.

**INFORMAZZJONI DWAR L-ADOZZJONI
FIL-KUMITAT RESPONSABBLI**

Data tal-adozzjoni	28.11.2023
Riżultat tal-votazzjoni finali	+: -: 0:
Membri preženti ghall-votazzjoni finali	Asim Ademov, Andrea Bocskor, Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Catherine Griset, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Irena Joveva, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Niklas Nienabß, Marcos Ros Sempere, Monica Semedo, Andrey Slabakov, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
Sostituti preženti ghall-votazzjoni finali	João Albuquerque, Ibán García Del Blanco, Chiara Gemma, Łukasz Kohut, Marcel Kolaja, Emmanuel Maurel, Wolfram Pirchner, Rob Rooken

**VOTAZZJONI FINALI B'SEJHA TAL-ISMIJET
FIL-KUMITAT RESPONSABBLI**

22	+
PPE	Asim Ademov, Tomasz Frankowski, Wolfram Pirchner, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
Renew	Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Irena Joveva, Monica Semedo
S&D	João Albuquerque, Ibán García Del Blanco, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Petra Kammerevert, Łukasz Kohut, Marcos Ros Sempere
The Left	Niyazi Kizilören, Emmanuel Maurel
Verts/ALE	Marcel Kolaja, Niklas Nienab

5	-
ECR	Chiara Gemma, Rob Rooken, Andrey Slabakov
ID	Catherine Griset
NI	Andrea Bocskor

0	0

Tifsira tas-simboli użati:

- + : favur
- : kontra
- 0 : astensjoni